

Suomen rakennerahasto-ohjelma 2014 - 2020

Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -rakennerahasto-ohjelma on Euroopan aluekehitys-rahaston (EAKR) ja sosiaalirahaston (ESR) toimeenpanostrategia Manner-Suomessa. Rakennerahasto-ohjelman EU-rahoitus kaudelle 2014–2020 on lähes 1,3 miljardia euroa. Kansallisen vastinrahoituksen (50 %) kanssa julkista rahoitusta on käytössä noin 2,6 miljardia euroa.

Suomen rakennerahasto-ohjelmassa on viisi toimintalinjaa, joilla tuetaan erityisesti pk-yritysten kilpailukykyä ja työllistymistä. Läpileikkaavana teemana on vähähiilisen talouden edistäminen. Rakennerahasto-ohjelma toteuttaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita.

Toimintalinjat ovat:

1. Pk-yritysten kilpailukyky (EAKR, 328 MEUR); erityistavoitteina: uuden liiketoiminnan luominen, pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen (vain Itä- ja Pohjois-Suomessa), yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen, pk-yritysten energiatehokkuuden edistäminen
2. Uuden tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR, 435 MEUR); erityistavoitteina: tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta, yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen, uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen
3. Työllisyyden ja työvoiman liikkuvuus (ESR, 234 MEUR); erityistavoitteina: nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien työllistymisen edistäminen, tuottavuuden ja työhyvinvoinnin parantaminen, työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventäminen.
4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR, 164 MEUR); erityistavoitteina: siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen, kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen.
5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta (ESR, 99 MEUR); erityistavoitteena: työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen.
6. Tekninen tuki (EAKR 39 MEUR).

EAKR:n rahoituksesta 25 prosenttia tulee kohdistua vähähiilisen talouden tukemiseen. Tämä tarkoittaa muun muassa toimia, jotka kohdistuvat uusiutuvan energian käytön lisäämiseen sekä uusien energia- ja materiaalitehokkaiden ratkaisujen kehittämiseen.

Kehittämisen painopisteet Pirkanmaalla

Pirkanmaan maakuntastrategia 2040 Rohkee – mutta sopii sulle! määrittelee maakunnan tavoiteltavan alueellisen kehityksen ja kehittämistyön linjaukset kolmen kehittämiskokonaisuuden ympärille.

❖ VÄLKKY: Älykäs erikoistuminen ja elinkeinorakenteiden uudistuminen

Kärkitutkimusaloina ovat älykkäät koneet, terveyden tutkimus sekä terveys- ja bioteknologiat (ihmisen varaosat ja keinoastit), optiikka ja ftoniikka, signaalin käsittely.

Kehittämislinjaukset:

- Korkeakouluhankkeista rahoitetaan pääsääntöisesti vain korkeakoulujen yhteishankkeita.
- Kasvua ja rakennemuutosta tehostetaan osaamisen kehittämisellä ja innovaatiotoiminnan tukemisella yrityksissä ja tutkimus/koulutusorganisaatioissa.
- Kysyntälähtöisellä yritystuki- ja kehittämisrahoituksella tuetaan pääosin tuotekehitykseen, kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtäviä hankkeita. Liiketoimintaosaamisen kehittäminen luo pohjan kasvulle. EAKR-rahoitusta käytetään Tampereen alueen yritystoiminnan tukemiseen, maaseutuohjelmarahoituksella tuetaan keskusseutua ympäröivää Pirkanmaata.
- Maakunnan tutkimus-, kehitys- ja innovaatioresurssit kohdennetaan valituille kärkitutkimusaloille. Vähähiilisyttä tukevat innovaatiot ovat etusijalla rahoitettavina toimenpiteinä.
- Klusteritoiminnassa korostetaan temaattisuutta sekä toimiala- ja teknologiarajojen ylittämistä.
- Liikenneverkon kehittämisresursoinnin painopiste on päätieverkon ja pääradan kehittämisessä.

❖ EHYT: Yksilön, perheen ja yhteisöjen arki Pirkanmaalla

Kärkitutkimusaloina ovat terveyden, hyvinvoinnin ja yhteiskunnan tutkimus sekä turvallisuus.

Kehittämislinjaukset:

- Tuettavilla toimenpiteillä on oltava ensisijaisesti pirkanmaalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta tai turvallisuutta parantavia vaikutuksia.
- Viidennes ESR-rahoituksesta ohjataan ennaltaehkäiseviin, osallisuutta lisääviin ja työllisyyttä turvaaviin kehittämistoimenpiteisiin mm. ITI-kaupunkiohjelman kautta.
- Mobiilien innovaatioiden kehittämisessä rahoittajien huomio on erityisesti käyttäjälähtöisyyttä parantavissa älypalvelu ja – liikennetoimenpiteissä.
- Asumisen laatu ja arjen sujuvuus, esim. arjen liikkumisen sujuvuus, matkaketjujen toimivuus/opiskelu-työ-harrastukset, konkreettisesti esim. matkalippujärjestelyt.

❖ KESTÄVÄ: Luonnonvarojen kestävä käyttö sekä hyvinvoivat luonnon- ja asuinympäristöt

Kärkitutkimusaloina ovat rakennettu ympäristö, ekotehokas rakentaminen, energia-ala.

Kehittämislinjaukset:

- Sovittu osuus maakunnan rakennerahastojen ja maaseuturahaston resursseista ohjataan biotalouden toimenpideohjelman mukaisesti toimenpiteisiin (ITI-ohjelma).
- Energiantuotantohankkeista tuetaan ainoastaan uusiutuvaan energiaan sekä uusiin tuotantotapoihin ja teknologioihin perustuvia toimenpiteitä.
- EAKR-rahoitus kohdennetaan kasvun ja kilpailukyvyn turvaamisen siten, että etusijalle asetetaan vähähiilisyysstrategiaa toteuttavat yritys- ja kehittämishankkeet vähintään 25 % tavoiteosuuden toteuttamiseksi.
- Ympäristöajattelua tuodaan vahvemmin yrityksille ja kansalaisille. Biotalous ja energiatehokkuus tuodaan osaksi kaikkien arkea: esim. kaupunkiviljely parantaa ymmärtämään biotaloutta, kaikkien julkisten valojen muuttaminen energiansäästölamppuiksi. Yritysten resurssitehokkuutta ja uusia energiamuotoja edistetään vahvistamalla osaamista ja verkostoja.
- Uusi asuntotuotanto sijoitetaan ensisijaisesti olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen täydentämISRakentamisella.
- Uusia asunto- ja työpaikka-alueita ei sijoiteta irralleen olemassa olevasta rakenteesta. Merkittäviä uusia alueita otetaan käyttöön kun niiden liittyminen joukkoliikennejärjestelmään pystytään toteuttamaan.
- Asumisen ympäristöt edistävät asukkaiden terveyttä, ovat turvallisia ja viihtyisiä

Rahoituksen hakeminen ja hakukriteerit

Rahoittavat viranomaiset, ELY-keskukset, maakuntien liitot ja sosiaali- ja terveysministeriö, ilmoittavat rahoituksen haut, mahdolliset teemat ja erityistavoitteet sekä hakemusten jättöaikataulut www.rakennerahastot.fi -sivustolla, omilla verkkosivuillaan sekä mahdollisesti alueen päälehdissä. Hakuilmoituksessa kerrotaan, mihin toimintalinjoihin ja erityistavoitteisiin hankkeita haetaan. Haut voidaan kohdentaa joko alueellisille hankkeille tai valtakunnallisiin teemoihin.

Rakennerahastoista rahoitettavan hankkeen on toteutettava jotakin Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelman tavoitetta. Ohjelmassa kuvataan tavoitteita toimintalinjojen ja erityistavoitteiden avulla. Keskeisiä tavoitteita ovat innovoinnin ja uuden luomisen edistäminen, työpaikkojen ja yritysten kehittäminen sekä kasvun tukeminen, osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen sekä osallisuuden lisääntyminen. Alueellisen hankkeen on lisäksi tuettava alueellisia painopisteitä. Valtakunnallisista ohjelmista rahoitettaville hankkeille on asetettu omat eri teemojen mukaiset tavoitteensa.

Rakennerahastojen hallinnointi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa (ELY-keskus) on keskitetty neljään ELY-keskukseen. Keski-Suomen ELY-keskus Jyväskylässä hallinnoi Länsi-Suomen, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten asioita.

Rahoitusta haetaan EURA2014 -järjestelmässä sähköisesti. Rahoitusta voi hakea EURA 2014 -järjestelmässä. Rahoituksen hakeminen edellyttää verohallinnon Katso-tunnistautumispalvelun käyttöä. Toteuttajien välillä tulee olla sopimus, jolla päätoteuttaja valtuutetaan edustamaan osatoteuttajia.

ELY-keskukset ja Tekes myöntävät rakennerahastovaroista myös yritysten kehittämisavustuksia. Myös maakunnan liitot myöntävät rahoitusta EAKR-hankkeille. EAKR:n kaupunkiohjelman hankkeisiin rahoitusta myöntää Uudenmaan liitto.

Osallistajat

Rahoitusta voivat hakea esimerkiksi oppilaitokset, erilaiset järjestöt, tutkimuslaitokset, kunnat, yritykset ja muut oikeuskelpoiset yhteisöt. Ohjelma-asiakirja määrittelee mahdolliset tuensaajat toimintalinjoittain. Rakennerahastotuen tarkoitus on hyödyttää mahdollisimman laajaa joukkoa. Hakijalla tulee olla hankkeen aiheeseen liittyvää osaamista sekä edellytyksiä toteuttaa hanketoimintaa ja jatkaa toimintaa hankkeen jälkeen

Yritysrahoitus

Rakennerahastoista myönnetään rahoitusta yritysten erilaisiin kehittämis- ja investointihankkeisiin. Hankkeet voivat olla esimerkiksi tuotantoon, kansainvälistymiseen tai osaamiseen liittyviä. Niillä täytyy olla merkittävä vaikutus yrityksen toimintaan, uusiutumiseen, kasvuun ja kilpailukykyyn. Myös työllisyysnäkökohdat otetaan huomioon rahoitusta myönnettäessä.

Kehittämistoimiin tukea myönnetään enintään 50 prosenttia. Investointihankkeissa tuen osuus on 10–35 prosenttia. Tuen osuus vaihtelee hankkeen sisällön, sen sijainnin ja muiden vaikuttavien seikkojen perusteella.

Lisäksi Innovaatorahoituskeskus Tekes myöntää rahoitusta yritysten tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Tekesin rahoitusta voivat hakea yritykset, tutkimusorganisaatiot ja julkisten palvelujen tuottajat. Kansainvälistymisestä kasvua hakevat pienet ja keskisuuret yritykset ovat tärkein kohderyhmä.

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan edistämiseksi (9/2014) astuu voimaan 1.7.2014. Siitä lähtien tuet ovat ohjelmakauden 2014–2020 rahoitukseen kuuluvia tukia. Ohjelmakauden 2007–2013 viimeiset yritystuet myönnetään kesäkuun 2014 loppuun mennessä.

Hakijan tulee olla yhteydessä paikallisen ELY-keskuksen yritysrahoituksesta vastaaviin henkilöihin ennen hakemuksen jättämistä hankkeen rahoitusedellytysten selvittämiseksi. Yritysten kehittämis- ja investointirahoitus tulee pääosin Euroopan aluekehitysrahastosta. Yritystukien hakemisesta löytyy lisätietoa Yritys-Suomi.fi -sivustolta ja ELY-keskusten omilta sivuilta.

Lisätietoja:

www.rakennerahastot.fi